

Съдържание

1. Слово на Председателя на Българската академия на науките акад. Никола Съботинов на тържественото честване 140-годишнината на БАН, 12 октомври 2009, Народен театър „Иван Вазов”	2
2. Европейска нощ на учените 2009 — ст.н.с. д-р Цветана Стайкова	3
3. Предстоящи годишнини на членове на Българската академия на науките (1869-2009) — Стефка Хрусанова	6
4. Книги от Академичното издателство „Проф. Марин Дринов”, постъпили във фонда на Централната библиотека на БАН — Евгения Станчева	9
5. Нови постъпления във фонда на Централната библиотека на БАН — Евгения Станчева	10
6. Константин (Костаки) Попович (1821-1876) — настоятелят (дарителят) на Българското книжовно дружество — д-р Донка Славова-Соколова, Институт за философски изследвания при БАН	20
7. Страници от историята : Документална изложба в Народния театър „Иван Вазов”— София, посветена на 140 г. на Българската академия на науките — Цветана Величкова, Габриела Вапцарова, Дарина Илиева, Научен архив на БАН	22
8. Предстоящи изложби в Централната сграда на Българската академия на науките — Лидия Чолпанова	26
9. Покана	26

Редакционна колегия: ст.н.с. д-р Цветана Стайкова /отг. ред./, Евгения Станчева
Фотоматериали: Мария Ефремова и Марио Стайков
Предпечатна подготовка: Мария Ефремова
Графичен дизайнер: Марио Стайков

Адрес за кореспонденция
гр. София 1040
ул. “15-ти ноември” №1
тел: 979 53 79, 979 52 54
<http://www.cl.bas.bg>
E-mail: webmaster@cl.bas.bg, staykova.tz@cl.bas.bg, cl.bas.bg

**СЛОВО НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА
НАУКИТЕ АКАД. НИКОЛА СЪБОТИНОВ НА ТЪРЖЕСТВЕННОТО ЧЕСТВАНЕ
140-ГОДИШНИНАТА НА БАН, 12 ОКТОМВРИ 2009,
НАРОДЕН ТЕАТЪР „ИВАН ВАЗОВ”**

Уважаеми господин Президент,
Уважаема госпожо Министър на образованието, младежта и науката,

Ваши Високопреосвещенства, Ваши Превъзходителства,

Драги колеги, Госпожи и господа,

Съдържанието на понятието „АКАДЕМИЯ” се е променило твърде много от времето, когато Платон събира своите последователи около светилището на богинята на мъдростта в гората на Академ до Атина. Винаги обаче в основата му е оставала идеята за знанието, за неговото натрупване, предаването му от поколение на поколение и за хората, които се занимават с това. Академиите са възниквали в отговор на обществена

необходимост, а в критични моменти са били призвани да консолидират най-продуктивните сили на една нация за постигането на набелязаната от обществото цел. Първите академии от XVII в. въздигат идеите на италианския ренесансов хуманизъм и погледа на Европа към свободното познание. По-късно просветени владетели създават академии, за да осигурят най-вече просперитета на своите монархии. Така през XVIIIто и XIXто столетие се появяват учени общества, които стават основни елементи на нови държави, борещи се за независимост от големите европейски империи. Стремещът за национално самоутвърждаване води до основаването на Американската академия на науките, на Словашката, на Румънската и Унгарската академия, както и на Българската академия на науките. Тази най-стара институция в България, изпреварила с почти десетилетие възкресяването на нейната държавност, започва своето съществуване с образуването на Българското книжовно дружество и има за цел да създаде потенциал, който да равни българите с развитите и свободни европейци. Радатели за това са младите образовани българи, чиито имена са свързани с Освобождението и със строителството на съвременната българска държава: Васил Левски, дал скромната си лепта за началото на това народополезно дело, Ботев, Каравелов, Априлов; първият председател на Дружеството Марин Дринов, първите български министър председатели Тодор Бурмов и митрополит Климент Търновски. Това са личностите, заложили първообраза на съвременната българска наука и култура в основите на Българското книжовно дружество. То става храм на българското просвещение и динамична структура, неотделима част от българското общество. Първите научни планове, обгрени с дръзновени идеали, със стремеж за напредък и самоутвърждаване, са в съзвучие с епохата на формиране на българската национална идентичност. Тази актуалност спрямо обществените потребности остава главна характеристика на Академията през всичките четиринадесет десетилетия на нейното съществуване. В следосвобожденска България членовете на Книжовното дружество участват в организирането на икономиката и държавното устройство на Княжеството. Главно върху тях пада отговорността да съградят учрежденията на научния и културния живот и да ги свържат със сродните европейски институции. Едновременно с обявяването на суверенната българска държава през 1909 г. започва и подготовката за превръщането на БКД в Българска академия на науките. Станало факт през 1911 г., новото название е не само акт от формално значение, но израз на стремежа Академията да стане център за изследвания, а не затворено в себе си общество. Именно тогава започват и първите научни изследвания, чиито резултати донесят първото международно признание на младата българска наука. След 1940 г. БАН започва, аналогично на подобни институции във Франция

и Германия, да се организира като национален център за научни изследвания, съставен от различни институти и лаборатории. Постепенно се създават условия за концентриране на научния потенциал на страната за работа в най-съвременни и важни за науката области. Към традиционно развитите школи в областта на хуманитаристиката и природо-математическите науки се добавят и тези от техническите науки. Така почти столетие БАН дава на България първия досег с новото познание във всяка една от областите на съвременната наука и технологии. Нека припомним, че именно в Българската академия на науките започва развитието на ядрената физика и в последствие на ядрената енергетика, на оптоелектрониката и лазерната техника, на микроелектрониката и оттам на компютърните и информационни технологии. Именно в БАН се осъществяват и първите връзки със световната интернет мрежа; академичните звена са и в основата на българското участие в изследването на Космоса. Това е само част от цялата наша мащабна дейност, която е в основата на развитието на съвременна България.

Днес Българската академия на науките е най-големият научноизследователски център на страната ни, развиващ фундаментални и приложни изследвания, осъществяващ образователна и иновационна дейност. Фундаменталните изследвания са източник на знания, който ориентира обществото в неговото развитие и който е база на приложните изследвания. Ние продължаваме обслужването на нашата страна с научноприложни дейности като метеорологичните и хидрологични наблюдения, мониторингът на сеизмичната обстановка и на околната среда. Националноотговорна задача е и осигуряването на параметрите на националната идентичност в обществото и разкриването, изследването и съхранението на паметниците на нашето материално и нематериално културно наследство. Като независима национална институция БАН има за цел осигуряването и поддържането на най-високо научно равнище, на интердисциплинарност, международна конкурентоспособност и високо национално самочувствие в съответствие с нуждите на социално-икономическото и духовното развитие на българското общество и с европейските и световните тенденции в организацията на научните изследвания. Академията е желан партньор в национални и международни програми и проекти, в европейски и световни научни организации. Нейната научна и експертна компетентност се използва широко от правителствени и други национални институции, които се нуждаят от научно обслужване.

Постиженията на Българската академия на науките са национално богатство и ние сме отговорни за опазването и умножаването му — в името на България, в името на нейното бъдеще като благоденстваща европейска страна.

Нека е честит празникът ни и за много години!

ЕВРОПЕЙСКА НОЩ НА УЧЕНИТЕ – 2009
Ст.н.с. д-р Цветана Стайкова, E-mail: staykova.tz@cl.bas.bg

С подкрепата на Европейската комисия, в рамките на най-голямата програма за финансиране на научни изследвания и технологично развитие, на 25 септември 2009 г. за пета поредна година в цяла Европа се проведе „Нощ на учените”, посветена на всички, които се занимават професионално с наука, както и на младите хора, за които тя е бъдеща кариера.

Целта на всички прояви, свързани с Нощта на учените, е да се предизвика широк интерес към хората на науката и тяхната роля за икономическото и социалното развитие на обществото, както и за повишаване качеството на живот на народите. Тези прояви дават възможност учените да бъдат видяни в по-различна светлина от тази, в която обществеността обикновено ги познава и възприема — пред научната апаратура или компютъра, в лабораторията и научната зала, на конференции и симпозиуми. В открит диалог с обществеността учените имат възможност да участват в дискусии и забавни прояви и да се представят не само с техните професионални качества, но и с житейските си умения и творчески талант.

На 25 септември 2009 г. бяха проведени различни забавни прояви в София, Пловдив, Русе, Стара Загора, Варна и други градове в България. Голяма част от тях са свързани със 140-годишнината на Българската академия на науките, с Международната година на астрономията — 2009 и 30 години от полета на първия български космонавт.

Разнообразната програма включва изложби, награждаване на победителите в обявените конкурси за млади хора, научни шоута, прожекции на филми, музикални и поетични изпълнения и художествени изложби на учени и пр.

Централно събитие навсякъде е било „Музикално-поетичната вечер на учените”, която в София се проведе в Техническия университет. В съвсем различно от своето професионално амплуа многобройните посетители видяха учените — като талантиливи поети и музиканти. Спектакълът в Техническия университет започна с едно докосване до поетическото светоусещане на акад. Румен Цанев, а поетичната стихосбирка „Стъпки 2”, в която са събрани стиховете от тазгодишната „Нощ на учените”, завършва със сатирични четиристишия на акад. Ангел Балевски.

По-долу поместваме стихове на учени, включени в стихосбирката *СТЪПКИ 2. Стихове на български учени* | Съставители: чл.-кор. Емилия Пернишка, ст.н.с. I ст. д-р Искра Арсенова, Пенка Лазарова, Божидара Цекова. — София : Съюз на учените в България, 2009. — 90 с.

НАУКА И ИЗКУСТВО

Какво е наука?
Какво е изкуство?
Едното е мисъл,
другото чувство.
Едното — истина
за тази Вселена.
Другото — истина,
в душата родена.

Акад. Румен Цанев

ЗАЩО УЧЕНИТЕ В СТИХ СЕ ИЗРЯВАТ?

Защо ли хората във стих се изразяват?
Защо поезията като знаме те развяват?
Какво им дава тоя ритъм чуден,
от интелекта или от сърцето им пробуден?
Защото чувство с мисъл се спояват
и в химн чутовен те запяват,
човешкото в човека извисяват,
звездите в него буйно запламтяват.
Сърце и ум, споени във едно
преплетено, завързано кълбо,
което в трепета си чудноват
излива се във стихотворен кръговрат.
Той на сърцето ни спокойствие дарява
и светлината на ума пред нас развява,
за да прозира в бъдното човек,
да гледа с вяра в следващия век.

С поезията в устрем литва ни душата
и вдъхва жадно аромата на делата
делата нови мъдро вдъхновява,
Човекът и Вселената в едно споява.

Проф. д-р Светлана Димитрова

ЖДРЕЛОТО НА ТРИГРАД

Триградското ждрело врати отваря
за полета на звъннали мечти
и страхове очаквани изгаря,
щом смелостта човека навести.

Наоколо скали са до небето,
навътре — страховита пещера —
смразява мисли, ритъма в сърцето
с видения на демони в игра.

Прегръща нежно чуки и върхари,
въздуха със прозрачна тишина.
Танцува над взривените кошмари
по дяволското гърло — тъмнина.

Трепери парапета под ръката,
превивам раменете от проблеми,
несигурна е стъпката в краката...
и на страха очите са големи.

Откривам светлина като паричка,
изрязана там — в края на тунела,
въздишката, усмивката на всички
е в мен, че пещерата съм превзела.

Проф. д-р Виолета Борисова

ТАЛАНТЪТ

.....

Талантите пазете!
Те са божи дар.
В нозете им паднете,
крийте ги от всеки звяр.

Страна, която е богата
с таланти и поети,
ще пребъде на Земята
и за нея вечно Слънцето ще свети!

Проф. д-р Георги Константинов

ЛИЧНО

Великите поети са известни.
Отреденото им място е във вечността
А моите скромни песни
ще оставят ли следа?

Не съм роден поет.
В науката е мойта сила,
но в тоз объркан свят
от стиховете търся аз закрила.

И строфите, когато подреда
и свържа всички рими,
не чакам от деня
неща непостижими.

Със стиховете си далеч отлитам,
по-леко времето тече,
но ще призная, че понякога се питам:
„Мойте песни някой ще ли прочете?”

Проф. д-тн Георги Пеев

МОЯТА ДУША

Моята душа изпреварваше мислите —
тя напираше вътре неудържимо.
Моята душа търсеше всякога —
тя искаше да излезе извън земното.

Моята душа обичаше хората —
всички без изключения.
Моята душа искаше
също така да бъде обичана.

Моята душа беше отворена
за всеки, но не даром.
Тя искаше много от хората
и остана вечно затворена.

Моята душа бе обикновена,
тя страдаше за себе си,
но искаше да дава непрекъснато
и не можа да надвие умората.

Акад. Кирил Боянов

ЕСЕНЕН ПОВЕЙ

Седя
под слънцето на есента,
а злато от пооголени клони
една липа над мене рони, рони.

И моите дни отронват се така
уж неусетно, но летят към края.

И мисля си — дали кат таз липа
изпълних своята пролет със уханье —
дали дарих любов и красота,
дали постигнах страстните желания?

Дали и мойта есен злато рони,
макар и от пооголели клони?

Чл.-кор. Емилия Пернишка

ПОМИСЛЕНО – ИЗРЕЧЕНО

Не виждаш ли в човека добротата,
срамувай се и по-добре — мълчи,
не виждаш ли на тоз свят красотата,
защо са ти потрябвали очи?

* * *

Ще дойде ден и рака ще лекуват,
ще се намери лек за лудостта,
но учените вечно ще умуват,
не ще намерят цяр за глупостта.

* * *

Нещастник тоз е, който зъл се ражда —
в живота всичко, що намразва,
отровна жлъч душата му разяжда —
така се той самонаказва.

Акад. Ангел Балевски

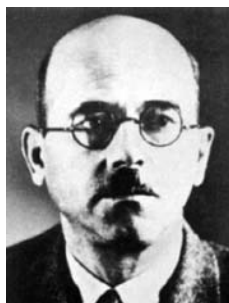
ПРЕДСТОЯЩИ ГОДИШНИНИ НА ЧЛЕНОВЕ НА БАН (1869–2008)

Стефка Хрусанова, E-mail: hrusanova.st@cl.bas.bg

01 ноември

145 г. от рождението на **КАРЛ КАСНЕР** (01.11.1864-10.06.1950), немски метеоролог и климатолог.

Чуждестранен член (1929).

02 ноември

105 г. от рождението на **НИКОЛА ПЕТРОВ МАВРОДИНОВ** (02.11.1904-28.02.1958), изкуствовед, историк на българското изкуство, археолог.

Извънреден член (1946).

03 ноември

50 г. от смъртта на **АНДРЕЙ ДИМИТРОВ ПРОТИЧ** (08.11.1875-03.11.1959), изкуствовед, литературен критик, публицист и белетрист.

Редовен член (1946).

04 ноември

90 г. от рождението на **ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ ЕЛЕНКОВ** (04.11.1919-18.10.2009), химик и инженер-химик.

Член-кореспондент (1977).

04 ноември

145 г. от рождението на **ГЕОРГИ НИКОЛОВ КОЛУШКИ** (04.11.1864-23.02.1944), химик-органик.

Действителен член (1900).

06 ноември

105 г. от рождението на МИХАИЛ АЛЕКСАНДРОВИЧ САДОВСКИ (06.11.1904-12.10.1994), руски географ и геофизик.

Чуждестранен член (1986).

08 ноември

15 г. от смъртта на ИВАН МАЛЕК (29.09.1909-08.11.1994), чешки микробиолог.

Чуждестранен член (1966).

08 ноември

95 г. от рождението на СТЕФАН ГЕОРГИЕВ ПАВЛОВ (08.11.1914-11.05.1993), юрист.

Академик (1974).

13 ноември

165 г. от рождението на НИКОДИМ ПАВЛОВИЧ КОНДАКОВ (13.11.1844-17.02.1925), руск историк на изкуството и археолог-византолог. Работил в Прага.

Чуждестранен член (1922).

15 ноември

90 г. от рождението на ХАЙНЦ БЕТГЕ (15.11.1919-09.05.2001), немски физик.

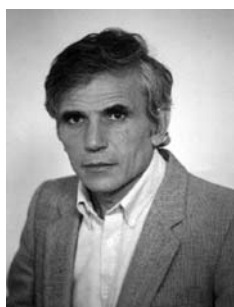
Чуждестранен член (1977).

16 ноември

75 г. от рождението на ЛЮБОМИР АНТОНОВ БОЯДЖИЕВ (16.11.1934), инженер-химик.

Член-кореспондент (1995).

18 ноември

65 г. от рождението на **БОРИСЛАВ ДЕЧЕВ БОЯНОВ** (18.11.1944-08.04.2009), математик.

Академик (1997).

19 ноември

95 г. от смъртта на **ВЛАДИМИР ИВАНОВИЧ ЛАМАНСКИ** (08.07.1833-19.11.1914), руски филолог-класик, славист и изтоковед.

Чуждестранен член (1884).

19 ноември

25 г. от смъртта на **НИКОЛА ДИМОВ ПЛАТИКАНОВ** (10.02.1898-19.11.1984), животновъд.

Академик (1971).

21 ноември

105 г. от рождението на **ИВАН ГЕОРГИЕВ ПЕНЧЕВ** (21.11.1904-06.04.1974), лекар-ендокринолог.

Академик (1967).

21 ноември

105 г. от рождението на **МИХАИЛ БОРИСОВИЧ ХРАПЧЕНКО** (21.11.1904-15.04.1986), руски литературовед.

Чуждестранен член (1974).

22 ноември

30 г. от смъртта на БОЯН ГАНЧЕВ КАМЕНОВ (27.10.1907-22.11.1979), геолог.

Член-кореспондент (1951).

26 ноември

105 г. от смъртта на АЛЕКСАНДЪР НИКОЛАЕВИЧ ПИПИН (25.03.1833-26.11.1904), руски литературовед и фолклорист.

Чуждестранен член (1884).

27 ноември

80 г. от рождението на ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ НАДЖАКОВ (27.11.1929-27.03.1996), ядрен физик.

Академик (1995).

**КНИГИ ОТ АКАДЕМИЧНОТО ИЗДАТЕЛСТВО “ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ”,
ПОСТЪПИЛИ ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН
Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg**

БЕШОВСКИ, Венелин Лазаров. Крайбрежни мухи (Insecta: Diptera: Ephydridae, Tethinidae, Canacidae) : Т. 28. / Венелин Лазаров Бешовски. — София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2009. — 422 с. : ил. ; Азб. списък на лат. названия с. 413-[421] ; Библиогр. с. 406-412

ISBN 9543220735

System number [000118491]

Изследване на българските крайбрежни мухи. Общата част обхваща морфологични бележки, повече или по-малко валидни и за трите семейства на разглежданите мухи, данни върху систематиката, биологията, екологията и зоологията на групите; специална част е отделена на всяко семейство с определителни таблици и описания на включените в тома таксоми.

ИЛИЕВА, Маша Тачева. Пътят към балета / Маша Илиева. — София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2009. — 120 с. : фиг. ; табл. ; сн. материал ; Речник с. 108-112 ; Бележки под линия ; Библиогр. с. 117-120

ISBN 9879543223480

System number [000119357]

Цялостно и систематизирано научно изследване на различните аспекти при обучението по балет на деца от три до седем години. Направена е връзката между психологическото и анатомичното развитие на децата в посочената възраст и заниманията с балет. Танцувалната култура е описана в исторически и съвременен аспект, посочени са различните видове школи, което води до логична и стройна система на преподаване и организация на работата с деца в предучилищна възраст.

ПРАСЛАВЯНСКИТЕ племена : Ч. 3. (Л-Я) — София : БАН. Институт по балканистика, 2009. — 171 с. ; Библиогр. с. 168-171
ISBN 9789549223163

System number [000119102]

Книгата съдържа част от статиите за племената, предвидени за третата част на изследването “Праславянските племена”. Като проект е представено и изследването “Праславянската църква”. Въз основа на комплексен материал е възстановена една непозната страница от историята на гето-даките — северните праславяни. Става дума за учението на Залмоксис и по-късната дакийска църква, създадена от Декеней и Бурбиста.

НОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН

Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg

АЗ съм българче : Избрани стихотворения / Подбор и ред. Галин Йорданов. — 2. прераб. изд. — [София] : Хелиопол, 2007. — 79 с.

ISBN 9789545781919

System number [000111839]

АЛЕКСАНДРОВ, Пламен. България, каквато я живея / Пламен Александров ; Ред. Димитър Милов. — София : Фондация Читалище - 1870, 2008. — 51 с. : ил.

ISBN 9789549222524

System number [000109681]

АСЕНОВ, Асиан. Анестезиологично-правни проблеми при отнемане на съзнанието : Клиника по Анестезиология и Интензивно лечение УМБАЛ “Царица Йоана” ЕАД, София / Асиан Асе-

- нов, Димитър Карадимов ; Под ред. на Явор Зартов. — София : Рал Колобър, 2007. — 152 с. :
фиг. ; табл. ; Библиогр. с. 141-152
System number [000111664]
- АТАНАСОВ, Ясен. Неца : Горчивата книга : 4 почти разказа, 3 уж стихотворения, 2 вероятно
метафилософски текста, 1 съвсем технописеа / Ясен Атанасов. — София : Фондация за бълг.
литература, 2005. — 143 с.
ISBN 9546770345
System number [000109784]
- БАНДЕРОВ, Александър Костадинов. Сириус : Избрани стихотворения / Александър Костади-
нов Бандеров. — Пловдив : Хермес, 2008. — 272 с.
ISBN 9789542607045
System number [000111022]
- БИНЧЕВ, Тома. Морето : Стихотворения / Тома Бинчев. — София : Аб, 2006. — 160 с.
ISBN 9547376276
ISBN 9789547376274
System number [000111062]
- БОГДАНОВ, Мико. Прилепите ще облитат ниско : Стихове / Авт. и худож. Мико Богданов. — Со-
фия : Пропелер, 2008. — 75, [3] с. : ил.
ISBN 9789549367980
System number [000111065]
- БРАУН, Мишел. Да се храниш като крал : История на кралските рецепти / Мишел Браун ;
Прев. Десислава Микова. — София : Астерим, 2008. — 192 с. : ил.
ISBN 9789548799119
System number [000111330]
- БРАУН, Силвия. Прозрения : Случаи от света на медиумите / Силвия Браун, Линдзи Харисън ;
Прев. от англ. ез. Райна Димова Димова. — Пловдив : Хермес, 2008. — 320 с.
ISBN 9542606958
System number [000111043]
- БЪЛГАРИЯ. [Закопи и др. п.]. Закон за адвокатите от 22 ноември 1888 г. / Състав. Ива Бурилко-
ва. — [Факс. изд.] — [София] : Висш адвокатски съвет ; Сиби, 2008. — 132 с. : факс.
ISBN 9789547305151
System number [000111166]
- БЪЛГАРИЯ. [Конституция]. Конституция Княжества болгарскаго = Констинтуция на Българ-
ското княжество, Търново, 1879 г., априлий 16 день. — Велико Търново : Типография Л. Караве-
лова и Н. К. Жейнова при Народното Събрание. Паралелен текст на български и руски език.
Книгата има дигитализирано копие. — Велико Търново : Абагар, 2008. — 55 с.
ISBN 9789544278021
System number [000111824]
- БЪЛГАРИЯ. Министерски съвет. [Закопи и др. п.]. Наредби за устройството, безопасната
експлоатация и техническия надзор на съоръжения с повишена опасност. — София : Труд и
право, 2008. — 511 с. : табл.
ISBN 9789546081575
System number [000109857]
- БЪРНС, Майкъл. Светите кости / Майкъл Бърнс ; Прев. Антоанета Дончева-Стаматова. — Со-
фия : НСМ Медиа, 2007. — 332 с.
ISBN 9789548477062
System number [000111328]

БЮДЖОЛД, Лоис Макмастър. Споделеният нож : [Т.] 2. Наследство / Лоис Макмастър Бюджолд ; Прев. Красимир Вълков. — София : Бард, 2008. — 318 с. : 1 к.

ISBN 9789545859571

System number [000111061]

ВЕЛИКОВА, Даниела. Невидим за закона : Креалистичен роман / Даниела Великова. — [Б. м.] : Феникс дизайн, 2008. — 175, [1] с.

ISBN 9789548890397

System number [000109767]

ВСЕКИ си е башка луд : Втори нац. традиционен хумористичен лит. конкурс “Каунь 2008” / Състав. Ели Видева, Янко Митев ; [Ил.] от Борислав Данев и др. — Хасково : Женда-Х.Н., [2008]. — 96 с. : ил.

ISBN 9789549815221

System number [000109850]

ВУЧКОВ, Веселин. Предмет и тежест на доказване в наказателното производство / Веселин Вучков. — София : Сиби, 2008. — 248 с. : Бележки под линия ; Библиогр. с. 228-247

ISBN 9789547305281

System number [000111074]

ГАНЕВ, Христо. От изворите на мъдростта / Христо Ганев. — Варна : Славена, 2008. — 136 с. : сн.

ISBN 9789545797347

System number [000111673]

ГЕОРГИЕВ, Светослав. Правен режим на културното наследство в Република България / Светослав Георгиев. — София : Агату ; Български национален комитет на ИКОМОС (БНК на ИКОМОС), 2008. — 141 с. : Библиогр. с. 125-126

ISBN 9789549314014

ISBN 9789548761758

System number [000111804]

ГЕРДЖИКОВ, Огнян. Търговски сделки / Огнян Герджиков. — 3. прераб. и доп. изд. — София : Труд и право, 2008. — 352 с.

ISBN 9789546081544

System number [000109715]

ГЕРОИ от рая / Прев. Емилия Л. Масларова. — София : Егмонт България, 2008. — 304 с. : цв. ил.

ISBN 9789542702283

System number [000111494]

ГЛОГОВ, Антон. Богомилското учение / Антон Глогов. — фототип. изд. по изд. от 1935 г. — София : Хелиопол, 2006. — 144 с.

ISBN 9545781904

ISBN 9789545781902

System number [000100076]

ГОДАРД, Дейвид. Кулата на алхимията : Ръководство по Великото Дело за напреднали / Дейвид Годард ; Прев. от англ. ез. Цветан Убенов. — София : Аратрон, 2004. — 354 с. : ил.; фиг.

ISBN 9546261823

System number [000109689]

ГУДЕВ, Николай Константинов. Стихове / Николай Константинов Гудев. — [София] : [Б. изд.], [2008]. — 64 с.

System number [000111773]

- ГУДУИН, Джейсън. Змийската колона : [Роман] / Джейсън Гудуин ; Прев. Цветана Генчева. — София : Бард, 2008. — 320 с.
ISBN 9789545859038
System number [000111024]
- ДИМИТРОВА, Стефания Тодорова. Рабиндранат Тагор : Митичният страж / Стефания Тодорова Димитрова. — София : Алфа-Омега, 2008. — 296 с. : Бележки под линия ; Библиогр. с. 277-278
ISBN 9789549694130
System number [000111660]
- ДОСТОЙНИТЕ не се забравят / Състав. Стефка Хаджидимитрова. — София : Издателски център Шалом, 2008. — 184 с. : ил. ; Бележки под линия
ISBN 9789548200295
System number [000111618]
- ДОХЪРТИ, Пол К. Сатанинско сборище / Пол Дохърти ; Прев. Евелина Пенева. — София : Еднорог, 2008. — 4 с.
ISBN 9789543650361
System number [000109677]
- ДРЕЙКА, Дагния. Заклинания : [Поезия] / Дагния Дрейка ; Прев. Аксиния Михайлова. — София : Фондация за бълг. литература, 2008. — 48 с.
ISBN 9789546770394
System number [000109679]
- ЕЛ-МУНЕДЖДЖИД, Мухаммед Салих. Свещеният месец рамазан и говеенето оруч / Мухаммед Салих ел-Мунеджджид ; Прев. Мурад Бошнак. — [София] : Главно мюфтийство на мюсюлманите в Република България, 2008. — 64 с.
ISBN 9789549880175
System number [000109806]
- ЖЕЙНОВ, Иво. Неизвестни страници за българското масонство / Иво Жейнов. — Плевен : ЕА, 2008. — 198 с. : фотогр.
ISBN 9789544501549
System number [000109720]
- ЗАБРАНЕНАТА история / Състав. Дж. Дъглас Кенинън ; Прев. от англ. ез. Антоанета Дончева-Стаматова. — София : НСМ Медиа, 2005. — 373 с. : ил. ; По материали от сп. "Възходът на Атлантида" (Atlantis Rising) ; За авторите с. 364-367
System number [000111245]
- ЗАН, Тимъти. Нощният влак за Ригел / Тимъти Зан ; Прев. Юлиян Стойнов. — София : Бард, 2006. — 319 с.
ISBN 954585717X
System number [000111029]
- ЗАХАРИЕВА, Жанет. Сънища / Жанет Захариева. — [Б. м.] : [Б. изд.], 2007. — 48 с. : ил.
System number [000111797]
- ЗЕЛАНД, Вадим. Магическото огледало : Т. 2. Форум на сънуващите / Вадим Зеланд ; Прев. от рус. ез. Весела Петрова. — София : НСМ Медиа, 2008. — 250 с.
System number [000111304]
- ЗЕЛАНД, Вадим. Създател на реалността / Вадим Зеланд ; Прев. от рус. ез. Весела Петрова. — София : НСМ Медиа, 2006. — 220 с.
System number [000111307]

- ЗЛАТЕВ, Марко. 130 години Национален военен университет "Васил Левски" / Марко Златев. — Велико Търново : Абагар, 2008. — 192 с. : сн. ; Резюме на англ. ез. с. 190 ; Библиогр. с. 187-189
ISBN 9789544278144
System number [000111661]
- ИЛИЕВ, Цветан. Под Борованското небе : Стихове / Цветан Илиев. — София : Пропелер, 2008. — 99, [4] с. : сн.
ISBN 9789543920150
System number [000111045]
- КАБИШ, Инна А. Поезия / Инна Кабиш ; Прев. [от рус.] Татяна Дончева, Владо Любенов, Димитър Христов. — София : Ръжана-Ю, 2009. — 61 с.
ISBN 9789549105681
System number [000111788]
- КАР, Джон Диксън. Златокосата вещица : [Роман] / Джон Диксън Кар ; Прев. от англ. ез. Владимир Молев. — София : Труд, 2003. — 296 с.
ISBN 9545283947
System number [000111026]
- КАРАФЕИЗОВ, Цезар. Какво правя, когато нищо не правя / Цезар Карафеизов. — Хасково : Графопринт, 2007. — 48 с. : фиг.
System number [000109684]
- КИСЪОВ, Иван. Аз работих за музеите при девет министри 1956-1987 г. : Спомени и бележки / Иван Кисъов. — София : Моливчето ООД, 2008. — 88 с. : сн.
ISBN 9789549092189
System number [000111031]
- КОВАЧЕВ, Михаил Владимиров. Учителката / Михаил Владимиров Ковачев. — Севлиево : М-Прес ООД, 2008. — 344 с.
ISBN 9789548455138
System number [000111610]
- КОДЖАБАШЕВ, Никола Иванов. Бежански неволи : Разказано, преживяно, описано / Никола Иванов Коджабашев. — 3. прераб. и доп. изд. — София : Пропелер, 2008. — 191 с. : ил.
ISBN 9789543920013
System number [000111035]
- КОСТОВ, Бойко. Счетоводство за мениджъри : Въведение в счетоводството на предприятието. Финансово счетоводство. Управленско счетоводство. Фирмен финансов анализ. Вътрешнофирмен контрол. Счетоводен терминологичен речник. Приложна информация / Бойко Костов, Емил Евлогиев, Теодоси Георгиев. — София : Труд и право, 2008. — 320 с. : ил.
ISBN 9789546081537
System number [000109743]
- КОФМАН, Кърт. Следвай този път : Как най-великите организации на света постигат растеж чрез отключване и управление на човешкия потенциал / Кърт Кофман, Габриел Гонзалез-Моллина ; Прев. Людмила Маринова Андреева. — София : Класика и стил, 2007. — 308 с. : ил. ; Бележки под линия ; Библиогр. с. 305-306
ISBN 9789549964820
System number [000109734]
- КУК, Андрю. Да убиеш Распутин : Животът и смъртта на Григорий Распутин / Андрю Кук ; Прев. Деница Йорданова. — София : Астерим, 2008. — 313с. : Бележки с. [279]-302 ; Индекс с. [308]-313 ; Библиогр. с. [303]-307
ISBN 9789548799010
System number [000111485]

КУШЕВ, Юлиан. Навън / Юлиан Кушев ; Худож. Vizar. — [Б. м.] : Х-КОМ ЕООД, 2008. — 188 с. : ил.
ISBN 9789548288095

System number [000111835]

КЪНЧЕВ-ИВАНОВ, Иван. Тактилна керамика / Иван Кънчев-Иванов ; Прев. на англ. Лиляна Андреева, Десислава Огнянова. — София : Нов живот, 2007. — 93, [2] с. : сн., табл. ; Кн. съдържа прев. на англ. ез.: Tactile ceramics (с. [75]-93) ; Библиогр. с. 69-74

ISBN 9789547192041

System number [000109843]

КЮЛЕВ, Александър Василевич. Свобода от смъртта / Александър Василевич Кюлев ; Прев. от рус. ез. Нели Христова. — София : НСМ Медиа, 2005. — 310 с.

System number [000111484]

ЛИВАЙН, Пол. Зелено Дайкири / Пол Ливайн ; Прев. Анна Христова. — София : Бард, 2006. — 446 с.
ISBN 9545857005

System number [000111895]

ЛИЛОВ, Григор. Либийска връзка / Григор Лиров. — София : Кайлас ЕООД, 2008. — 464 с.
ISBN 9789209815

System number [000111640]

ЛЮБЕНОВ, Владо. Селски нощи : [Лирика] / Владо Любенов. — 2. изд. — София : Ръжана-Ю, 1996. — 62 с.

System number [000111675]

ЛЯТНА научна среща [на тема] Българската култура и европейският ХХ век , 16 . Варна, 2008. Българската култура и европейският ХХ век : Материали от XVÿ лятна научна среща / Състав. Дарина Василева, Петя Василева.— Варна: Техноинженеринг АВС ООД, 2008. — 204 с. : ил. ; Именен показалец на авторите с. 196-[200].

ISBN 9789549126495

System number [000111830]

МАРТИНАЙТИС, Марцелиюс. Необикновено е да си жив : [Поезия] / Марцелиюс Мартинайтис ; Състав. и прев. от англ. Аксиния Михайлова. — София : Печатница Симолини, 2008. — 108 с.
ISBN 9789546770400

System number [000109669]

МАТЕЕВ, Йордан. Книга, написана на пясък : Хроника на един човекоядец / Йордан Матеев. — [Б. м.] : Феникс дизайн ; Костинброд : Мултипринт, 2008. — 143 с.

ISBN 9789548890434

System number [000106466]

МАТЕРИАЛИ, публикувани в списание “Правата на човека” в периода 2001 — 2006 година. — [София] : Фондация Български адвокати за правата на човека, [2009]. — 32 с.

System number [000111088]

МИЛЕВ, Стоян Милев. Дългото завръщане / Стоян Милев Милев. — София : Мултипринт, 2009. — 200 с.

ISBN 9789543620425

System number [000111266]

МИНКОВ, Михаил. Защо сме различни / Михаил Минков. — 2. прераб. и доп. изд. — София : Класика и стил, 2007. — 265 с. : ил.

ISBN 9789543270293

System number [000109737]

МИНКОВ, Михаил. “Европейци сме ний, ама...” : България върху културната карта на света / Михаил Минков. — София : Класика и стил, 2007. — 223 с. : табл. ; Бележки под линия
ISBN 9789543270408
System number [000109722]

МИСИЯТА Атлантида : [Т. 1.] — София : НСМ Медиа, 2006. — 292 с.
System number [000112487]

МИТОВА-ГАНЕВА, Катя. Велико Търново — непознато, любопитно и обичано / Катя Митова-Ганева ; Ред. Мила Милчева. — [Велико Търново] : Фабер, 2008. — 200 с. : фотогр.
ISBN 9789547759503
System number [000109721]

МИХАЙЛОВ, Александър. Традиции = Traditions / Александър Михайлов ; Прев. Галина Димитрова. — София : Корт ЕООД, 2008. — 320 с. : фотографии
ISBN 9789549213812
System number [000111490]

МИХАЙЛОВА, Аксиния. Най-ниската част на небето : [Стихове] / Аксиния Михайлова. — София : Симолини, 2008. — 56 с.
ISBN 9789546770394
System number [000109687]

НЕЗАВИСИМ финансов одит : Учебно-методическо помагало. Методически препоръки. Тестове. Казуси. Задачи. Решения / Васил Божков и др. — Велико Търново : Фабер, 2008. — 232 с. : ил. ; Бележки под линия
ISBN 9789547758797
System number [000109747]

НОРМАН, Андрю. Коя е Агата Кристи / Андрю Норман ; Прев. Георги Калчев, Костадин Маджаров. — София : Астерим, 2006. — 190 с. : ил. ; Бележки с. 179-187 ; Библиогр. с. [188]-[189]
ISBN 9789548799058
System number [000111299]

ПАВЛОВ, Пламен. Българската писменост — европейски феномен / Пламен Павлов, Атанас Орачев, Антоний Ханджийски. — София : Борина, 2008. — 80 с. : 127 цв. ил.
ISBN 9789545002045
System number [000109768]

ПАВЛОВ, Пламен. Болгарская письменность - европейский феномен / Пламен Павлов, Атанас Орачев, Антоний Ханджийски. — София : Борина, 2008. — 80 с. : 127 ил.
ISBN 9789545001925
System number [000109788]

ПАМУК, Орхан. Истанбул : [Спомените и градът] / Орхан Памук ; Прев. от тур. ез. Розия Самуилова. — София : Еднорог, 2008. — 419 с. : ил.
ISBN 9789543650163
System number [000111632]

ПАМУК, Орхан. Нов живот / Орхан Памук ; Прев. от тур. ез. Розия Самуилова. София : Еднорог, 2008. — 316 с.
ISBN 9789543650279
System number [000111628]

ПАРИНИ, Джей. Последната гара : [Роман] / Джей Парини ; Прев. от англ. Владка Кочешкова. — София : Еднорог, 2008. — 352 с.
ISBN 9789543650347
System number [000109666]

- ПЕТКОВА, Маргарита. Хвърлен камък / Маргарита Петкова. — София : Захарий Стоянов, 2008. — 63 с.
ISBN 9789540901565
System number [000109680]
- ПОПОВ, Владимир. История на Стария свят : Древен Изток. Древна Гърция. Македония и елинистическите държави. Древен Рим. Древен Запад. / Владимир Попов. — Велико Търново : Абагар, 2008. — 814 с. : ил.
ISBN 9789544277857
System number [000111667]
- ПОРАС, Джери. Създали успехи / Джери Порас и др. ; Предг. от сенатор Джон Маккейн ; Прев. от англ. ез. Петър Узунов. — [София] : Класика и стил, 2008. — 264 с. : фиг. ; Биографичен индекс с. 255-263 ; Кн. е базирана на интервюта с над 200 значими личности по целия свят, успели в своята област, професия или общност
System number [000111547]
- ПРАМАТАРОВА, Мариана. Искри от вечността / Мариана Праматарова. — София : Новата цивилизация ЕООД, 2008. — 72 с. : ил. ; Библиогр. с. 59-60
ISBN 9789548365116
System number [000109766]
- РЕЧКИН, Михаил. Феноменът Окунъво / Михаил Речкин ; Прев. Георги Рачев. — София : НСМ Медиа, 2006. [384 с.] : ил. ; Речник с. [367]-369 ; Библиогр. с. [370]
System number [000111321]
- РИЙД, Даниъл. Цигун : Овластяване на енергията на Вселената / Даниъл Рийд ; Прев. от англ. ез. Надежда Розова. — Пловдив : Хермес, 2008. — 334 с. : табл. ; фиг. ; сх. ; Азб. показалец с. 328-334 ; Полезни адреси с. 325-327
ISBN 9789542606895
System number [000111078]
- РИЙС, Ал. Произход на търговските марки : Открийте природните закони на Продуктовата иновация и Бизнес оцеляването / Ал Рийс, Лаура Рийс ; Прев. от англ. ез. Николай Кръстев. — София : Класика и стил, 2006. — 297 с. : ил.
ISBN 9543270260
ISBN 9789543270262
System number [000109750]
- РИКЕВ, Камен. Зубър, видра и паун : Антология на полската литература от Средновековието до Просвещението / Камен Риков. — София : Астерим, 2008. — 384 с. : ил. ; Бележки с. [365]-380 ; Списък на илюстрациите с. [381]-384 ; Библиогр. с. [362]-364
ISBN 9789548799126
System number [000111434]
- РОЗОВ, Н. Х. Възлите в училище : Уроци за развитие на пространственото мислене / Н. Х. Розов, Е. Рейхани, А. В. Боровских ; Прев. Илиана Илиева. — Ямбол : Фондация Млада България, 2008. — 162 с. : фиг. ; Библиогр. с. 157-[162]
ISBN 9789549138542
System number [000111769]
- САРИЕВ, Иван. Мениджмънт на информацията / Иван Сариев. — София : Класика и стил, 2008. — 275 с. : табл.
ISBN 9789543270415
System number [000109725]

- “СВ.СВ. КОНСТАНТИН И ЕЛЕНА” — Монастырь города Варны / Авторы текстов Юлий Александров и др. — Варна : Славена, 2008. — 32 с.
ISBN 9789545797354
System number [000111418]
- СЕМЕРДЖИЕВ, Цветан. Стратегия : Среда, ресурси, способности, планиране / Цветан Семерджиев. — София : Класика и стил, 2007. — 303 с. : табл. ; Понятия, използвани в текста с. 299-302
ISBN 9789543270309
System number [000092394]
- СИЕРА, Хавиер. Египетската тайна на Наполеон : Роман / Хавиер Сиера ; Прев. от исп. ез. Ева Тофтисова. — Пловдив : Хермес, 2008. — 272 с. : ил.
ISBN 9789542606949
System number [000111039]
- СИМЕОНОВА, Ружа. Българската национална библиотека и нейните директори (1879-2009) / Ружа Симеонова. — София : Христо Ботев, 2009. — 186 с. : ил. ; Библиогр. с. [181]-[182]
ISBN 9789544459567
System number [000111805]
- СТАВРЕВ, Светослав. Кризата в публичния мениджмънт или как популизъм и корупция провалят реформите и подриват доверието към политическата демокрация / Светослав Ставрев. — София : Класика и стил, 2007. — 318 с. : ил.
ISBN 9789543270361
System number [000102826]
- СТАМБОЛИЕВ, Николай Иванов. Макар и отдалече : Стихотворения / Николай Иванов Стамболиев ; Състав. Иван Стамболиев ; Худож. Димитър Донев. — София : Пропелер, 2008. — 67, [12] с. : ил.; сн. ; Съдържа: Другите за Николай (с. 43-67)
ISBN 9789543920037
System number [000111069]
- СТАМЕНОВ, Веселин. Пътека от змийски кости / Веселин Стаменов. — [Б. м.] : Феникс дизайн, 2008. — 232, [1] с.
ISBN 9789548890472
System number [000109763]
- СТАНЕВ, Лъчезар. Париж и Елена — Охридската принцеса : Роман с бивалици / Лъчезар Станев. — София : Вулкан 4, 2008. — 128 с. : ил.
ISBN 9789544881122
System number [000111625]
- СТОЙЧЕВ, Тихомир. Алински вълци / Тихомир Стойчев. — София : Захарий Стоянов, 2008. — 136 с. : фотогр.
ISBN 9789540901831
System number [000109685]
- ТЕМПЪЛ, Робърт. Геният на Китай : 3000 години наука, открития и изобретения / Робърт Темпъл ; Прев. от англ. ез. Антоанета Дончева-Стаматова. — София : НСМ Медиа, 2007. — 384 с. : ил.
ISBN 9789548477086
System number [000111445]
- ТИХОПЛАВ, Виталий Юрьевич. Великият преход / Виталий Юрьевич Тихоплав, Татяна Серафимовна Тихоплав ; Прев. от рус. ез. Светла Петрова. — София : НСМ Медиа, 2005. — 230 с. : Библиогр. с. [222]-228
System number [000111295]

ТИХОПЛАВ, Виталий Юрьевич. Съзнанието на Вселената /Виталий Юрьевич Тихоплав, Татьяна Серафимовна Тихоплав ; Прев. от рус. ез. Георги Рачев. — София : НСМ Медиа, 2008. — [336 с.] : ил. ; Бележки под линия ; Библиогр. с. [323]-332

ISBN 9789548477659

System number [000111327]

ТОМАС, Скарлет. Краят на господин Y / Скарлет Томас ; Прев. от английски Стефан Аврамов. — София : Еднорог, 2008. — 472 с.

ISBN 9789543650415

System number [000109674]

ТУРИЙСКА, Гергана. Слон, мухи и разни работи... : Поезия / Гергана Турийска. — [Б. м.] : [Б. изд.], 2008. — 66 с.

System number [000111063]

УОЛЪС, Едгар. Червения кръг / Едгар Уолъс ; Прев. от англ. ез. Димитър Стайков. — София : Millenium, 2007. — 224 с.

ISBN 9789543400522

System number [000111059]

ФЕЙБЪР, Мишел. Ябълката / Мишел Фейбър ; Прев. от англ. Боряна Джанабетска. — София : Еднорог, 2008. — 208 с.

ISBN 9789543650378

System number [000109675]

ФОНДАЦИЯ Фридрих Еберт. Европейската социалдемокрация : Сб. от нови програмни документи / Състав. и науч. ред. проф. Нора Ананиева. — София : Фондация Фридрих Еберт ; Център за исторически и политологически изследвания, 2008. — 328 с.

ISBN 9789549219456

System number [000108985]

ФОРД, Пол Ф. Нарния пътеводител : Магическият свят на “Хрониките на Нарния” К. С. Луис / Пол Ф. Форд ; Прев. Мариана Николова. — София : Бард, 2008. — 620 с. : ил. ; Библиогр. с. 76-77

ISBN 9789545859168

System number [000111073]

ФРАНСОА, Роз-Мари. Гибелният прашец на незабравките : [Поезия] / Роз-Мари Франсоа ; Състав. и прев. Аксиния Михайлова. — София : Печатница Симолини, 2008. — 144 с.

ISBN 9789546770455

System number [000109688]

ЦАНОВА, Ади. Помощ! Омъжвам се! / Ади Цанова. — София : Пропелер, 2008. — 327 с. : ил.

ISBN 9789543920174

System number [000111071]

ЦЕНТЪР за исторически и политологически изследвания. Програмно развитие на БСП : Сб. документи (1990-2005 г.) / Състав. Евгений Кандиларов. — София : Център за исторически и политологически изследвания, 2008. — 784 с.

ISBN 9789549219449

System number [000108989]

ЦОНЕВ, Владимир. Савската царица : Ист. повест / Владимир Цонев. — София : МАБИК (Международна академия по българознание, иновации и култура), 2009. — 80 с. : ил. ; Обяснение на непознатите думи с. 73-78

ISBN 9789548930079

System number [000111028]

ЧОУН, Маркъс. Космическата матрица : По следите на атомите / Маркъс Чоун ; Прев. от англ. ез. Антоанета Дончева-Стаматова. — София : НСМ Медиа, 2007. — [316 с.]
System number [000111323]

ШАХИН, Ахмет. Златни страници от ислямската история / Ахмет Шахин ; Прев. от тур. ез. Сами Нури. — София : Фондация Роза, 2007. — 248 с.
ISBN 9789549186345
System number [000111671]

ШОХ, Робърт М. Гласът на скалите : Един научен възглед за катастрофите и древните цивилизации / Робърт М. Шох, Робърт Макнали ; Прев. Антоанета Дончева-Стаматова. — София : НСМ Медиа, 2007. — 276 с. ; Библиогр. с. 267-275
ISBN 9789548477109
System number [000111486]

**КОНСТАНТИН (КОСТАКИ) ПОПОВИЧ (1821-1876) — НАСТОЯТЕЛЯТ
(ДАРИТЕЛЯТ) НА БЪЛГАРСКОТО КНИЖОВНО ДРУЖЕСТВО**
Д-р Донка Славова-Соколова — Институт за философски изследвания при БАН,
E-mail: sokrates@mail.bg

Името на Константин (Костаки) Попович, както и това на брат му Васил Попович, не е широко известно. Подобно на мнозина възрожденски родолюбци, носещи с достойнство дълга си на образовани синове на някога велик, но захвърлен далече назад в развитието си угнетен народ, той е работил за народните дела безкористно и скромно. Знаел е, че за да се повдигне един народ, да застане на равна нога с другите народи, само свобода не е достатъчна — нужна му е и просвета, за да осъзнае силата и отговорността на свободата, да съумее да изгради новия си живот с разум и далновидност.

Константин (Костаки) Попович не доживява Свободата, но вражда много в духовните основи на свободна България. Роден е в Ямбол през 1821г. в семейството на търговеца Никола Попович и съпругата му Димитра. След Руско-турската война (1828-29г.) и кратковременната деветмесечна свобода хиляди българи напускат родните си места, следвайки оттеглящите се руски войски. През април 1830г., когато Константин е на 9 години, заедно с други ямболски семейства и семейство Попович напуска родния си дом. Отначало се установява в Крайова, но се заселва трайно в Браила, където скоро се формира голяма българска колония, а градът се превръща в своеобразен български културен център. Константин Попович учи отначало в Браила, а след това — в Одеския университет. Получава солидно образование и владее няколко езика — гръцки, влашки, руски, английски, френски и италиански. Постъпва като преводач в английското генерално консулство в Браила, по-късно става секретар на английската легация в Букурещ. Този период е начало на неговата активна обществена дейност. Поддържа връзки с изявени български възрожденски дейци: Георги Раковски, братята Евлоги и Христо Георгиеви, Найден Геров, д-р Иван Селимински, Добри Войников, Христо Ботев, Марин Дринов, Васил Друмев, Райко Жинзифов и др. Заедно с по-младия си брат Васил Попович участва активно в Кримската война (1853-56г.).

Войната предизвиква патриотичен подем сред емиграцията в Дунавските княжества Влашко и Молдова. Още през август 1853г. 37 видни българи отправят към руския император Николай I молба (Адрес) за съдействие пред турското правителство да бъде приложен

спрямо българите Гюлханският Хатишериф от 1839г.; те настояват за неговата намеса, щото българите под властта на Падишаха да имат право да събират средства за свои училища, печатници, богоугодни заведения, да имат свои архипастири, поучаващи на роден език, и свои представители, които да се грижат за нуждите на народа. Сред 37-те видни българи, подписали Адреса, са Никола и Костаки Попович.

В началото на войната във Влашко и Молдова се създава доброволчески батальон от балкански християни. Руското командване оценява високо дейността на К. Попович за основаването на Българското настоятелство в Браила за събиране на средства и доброволци във войната, както и за съдействието, което оказва на руското командване. Награден е от руския император с орден “Св. Станислав”, II ст.

След Кримската война К. Попович се установява в Браила. Занимава се с търговия, представител е на осигурително австрийско дружество. Заможното и образовано семейство Попович заема централно място сред браилската емиграция. То оказва широка поддръжка на родолюбиви просветителски инициативи. К. Попович подпомага финансово в. “Дунавски лебед” и издаването на някои от трудовете на Г. Раковски, разпространява българската възрожденска книжнина, изпраща средства за поддръжка на учебното дело в родния си град Ямбол, чрез Добри Чинтулов изпраща църковни книги в Ямболско. Наричат го “Руският консул”, защото в неговия дом отсядат много от българите, които пътуват от и за Русия.

През 1858г. с хрисовул на княз Никола Богориди се открива т.нар. Централно българско училище — гимназията в Болград. Костаки Попович е първият, поканен на престижния пост директор на гимназията. Отказва поста.

По инициатива и с поддръжката на братя Попович през 1868/69г на подарен от ямболката Варвара Хадживелева парцел в Браила е издигнат българският храм “Св. Възнесение”.

През септември 1869г. в дома на Варвара Хадживелева, заедно с брат си Васил, Константин Попович участва в създаването на Българското книжовно дружество. Избран е за член на Настоятелството (*дарителите*) на БКД, заедно с други напредничави заможни браилски българи: Николай Ценов, Стефан Берон, Васил Михаилиди, Петраки Симов (все достойни хора, за които се знае много малко). Той е главният спомоществовател на Дружеството и на неговия печатен орган “Периодическо списание”, от което до смъртта на К. Попович през 1876г. излизат 12 книжки (следващите започват да излизат едва през 1882г. в София, с поддръжката на българската държава). Настоятел е и на в.”Българска пчела” и в.”Право”. Това не му спестява незаслужени огорчения и обиди от “своите”.

Константин Попович има още една твърде необичайна заслуга пред българската култура : той е първият българин, разрешил на дъщеря си да участва в театрално представление. Днес трудно бихме могли да оценим смелостта на този жест. На 11 май 1868г., на празника на светите братя Кирил и Методий, 18-годишната Матилда Попович участва в пиесата на Добри Войников “Покръщение на Преславский двор”. Тя става първата българска актриса — поетът Д. Великсин ѝ посвещава “Сонет за девица Матилда К. Попович”, а композиторът Исидор Михаилиди (син на настоятеля В. Михаилиди) — “Матилда полка” (суперлативите на в. “Дунавска зора” ще спестя).

Константин Попович умира след продължително боледуване на 12.11.1876 г. на 55 години.

В България има само един знак за неговата щедра родолюбива дейност — паметникът в родния му град.

(По материали на Научния архив на БАН, Историческия музей — Ямбол, Баев, Х. Ямболци от старо време /краеведски издирвания/. Ямбол, 2005 и др.)

СТРАНИЦИ ОТ ИСТОРИЯТА : ДОКУМЕНТАЛНА ИЗЛОЖБА В НАРОДНИЯ ТЕАТЪР „ИВАН ВАЗОВ” – СОФИЯ, ПОСВЕТЕНА НА 140 Г. НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Цветана Величкова, Габриела Вапцарова, Дарина Илиева, Научен архив на БАН
E-mail: dari_bas@abv.bg

По повод 140-годишнината от създаването на Българската академия на науките Научният архив организира традиционно отбелязване на юбилея с документална изложба в Народния театър “Иван Вазов” под надслов “Странички от историята”. Представени са личности и събития, свързани с важни моменти от дейността на Българското книжовно дружество и Българската академия на науките чрез оригинално подбрани документи от богатото академично архивно наследство.

проф. М. Дринов

Идеята за Българско книжовно дружество се налага от самия живот, от цялостното развитие на нашето възрожденско общество. Възникват нови светски училища, нови вестници и списания, а липсва обединителен център за просвета и наука. Не малка роля играе и примерът на другите просветени народи, които имат отдавна свои академии и научни дружества.

Това добре са разбрали най-големите ни възрожденски дейци, защото имената и подписите им стоят вече 140 години под всички документи за създаването на Българското книжовно дружество. Там са и имената на Васил Левски, Любен Каравелов, Христо Ботев, Димитър Ценович, Добри Войников и много други представители на предосвобожденската ни интелигенция.

Васил Д. Стоянов

Липсата на българска държавност предопределя мястото на създаване на Книжовното дружество — в румънския град Браила, последните дни на месец септември 1869 г. Това забележително събитие е безпрецедентно в историята на Европа и е естествен завършек на националноосвободителното ни движение.

В експозицията могат да се видят най-ранните документи за създаването и началната дейност на БКД. Показани са портретите на първооснователите и ръководителите на Дружеството — Марин Дринов, Васил Д. Стоянов и Васил Друмев, както и първият устав, написан от ръката на последния. Изложен е и портретът на Варвара Хадживелева, в чийто дом се провежда Учредителното

Васил Друмев

Устав на БКД, Браила 1869 г.

Браила в края на 19 век

събрание, както и благодарственото писмо до нея от българските общини, участвали в него. Панорамната фотография на Браила от края на XIX век допълва атмосферата на събитията.

Развитието на БКД се осъществява благодарение дарителството на различни емигрантски слоеве от Румъния, Одеса, Виена, както и на отделни родолюбиви лица и организации след Освобождението. Свидетелство за това са: списъкът на българските общини, дарили средства през 1868-1869 г.; скромното дарение на Апостола на свободата Васил Левски; дарението на А. Цветанов от 2 хил. лв. за сградата на Академията; вливането на капиталите на виенските търговци от дружество „Напредък” и на фонд „Професорски” и много други. Значимо е дарението от 120 хил. лв. на дългогодишния председател на БКД и БАН Иван Евстратиев Гешов на Дружеството „с условие, че то ще се прогласи за Академия”.

През 1878 г. по идея на председателя на БКД М. Дринов то се премества в София. За възобновяването на неговата дейност се води преписка на министъра на просвещението К. Иречек с В. Друмев и В. Д. Стоянов. Показано е официалното писмо на МНП за назначаване на Привременен комитет, който да възстанови и ръководи дейността на Дружеството, както и съобщението за отпускане на първата държавна субсидия в размер на 12 хил. лв. На 7 август 1884 г. главното събрание на БКД, свикано след Освобождението, приема нов устав и установява нова структура. За председател на Привременния комитет е избран Васил Д. Стоянов, с чието име се свързва и построяването на дружествената сграда.

Строежът на сградата на БАН може да се проследи в документите за собственост на мястото, за нейното изграждане и разширение през годините. Илюстративният материал по темата показва, че това е един от най-добрите архитектурни ансамбли в столицата. Важни са протоколът на общината и уведомителното писмо на кмета Н. Сукнаров (май-юни 1883 г.) за подаряване мястото за сградата на БКД, актът за полагане на основния камък през 1890 г. и крепостният акт за собственост от 1892 г. Атрактивни са плановете и скиците на сградата преди (1890 г.) и след нейното разширение (1926 г.). Показан

Първи дарители - Разписка на В. Левски

Акт за полагане основния камък на сградата на БКД. 5 октомври 1890 г., София

Сградата на БАН в началото на XX в.

Участие на БКД в 50 г. юбилей на Императорското географско дружество. дек. 1890 г.

Покана за участие на БКД в световното изложение в Сент Луи. февр. 1903 г.

музей, Берлинската кралска академия, Южнославянската академия на науките и Славянския благотворителен комитет.

Международната научна дейност на Дружеството се разгръща след преместването му в освободена България. В отговор на персонални покани наши учени взимат участие в международни форуми: научната среща на южнославянските книжовници в Загреб (1885 г.), 50-годишния юбилей на Императорското географско дружество (1895 г.), Световното изложение в Сент Луи (1903 г.). Експонирани са документи за участието на Пенчо Райков в 6. и 7. международни конгреси по приложна химия (1906,

1909 г.); покана за участието на В. Златарски в 12. конгрес на археолозите в Харков (1902 г.); покани до К. Пашев и Ст. Данаджиев за участие в конгреси като членове на международни дружества и др.

Засилената научна и международна дейност създава предпоставки за преобразуването на БКД в Българска академия на науките. С документи отново се подчертава ролята на Ив. Ев. Гешов за този изключителен акт през 1911 г. Изложбата показва и протокола на Общото събрание от 20 февруари 1911 г. с решение за преименуването на Дружеството в Академия, поздравителните телеграми от Вилнюс, С. Петербург и Белград и първия Закон за БАН /1912 г./.

акад. Иван Ивстр. Гешов

Дневник на XV ОНС. Закон за БАН.

Дарение на Ив. Ев. Гешов с условие БКД да прерастне в Академия. 19 ян. 1908 г.

В изложбата присъстват и по-важните периодични издания: първото научно „Периодическо списание“, „Летопис на БКД“, в който се отразяват най-важните моменти от живота на Дружеството, „Сборник за народни умотворения, наука и книжнина“, поредицата „Български старини“, „Сборник на БАН“ и др.

През годините на войните и непосредствено след тях БАН преживява политическите и военни катаклизми, сполетели страната. През месец април 1940 г. към Академията се съз-

дава нов клон, имащ за цел да насърчава развитието на художествената култура и изкуствата. Този период е свързан с името на известния учен археолог и министър-председател на България акад. Б. Филов.

По време на Втората световна война и бомбардировките над София сградата на Академията е частично разрушена. Това се вижда от фотографията на сградата от 1944 г. и протокола на Извънредното общо събрание за избора на Временен управителен съвет с председател акад. Д. Михалчев, който е натоварен да се погрижи за академичното имущество и за дейността на Академията след войната. Представен е Законът, приет от Народното събрание на 28 февруари 1947 г. за връщане старото име на Академията и портретът на акад. Т. Павлов по повод избора му за председател. Показани са новите закони и устави на Българската академия на науките, които ѝ позволяват да продължава своята научна дейност у нас и в чужбина.

През следващите години Академията се развива като национален научен център, в който израстват учени с голяма професионална квалификация и международно признание. В започналото динамично преустройство БАН защитава своите позиции на автономна институция и се стреми да умножава духовните и материалните ценности на българското общество — мисия, която съвпада със съкровените цели и стремежи на първостроителите на БКД преди 140 години.

Сградата на БАН, разрушена от бомбардировките, 1944 г.

**ПРЕДСТОЯЩИ ИЗЛОЖБИ В ЦЕНТРАЛНАТА СГРАДА НА БАН,
УЛ. „15-ТИ НОЕМВРИ“ №1
Лидия Чолпанова, E-mail: refer1@cl.bas.bg**

1. 40 години Институт за космически изследвания — 2-7 ноември 2009 г.
2. 60 години Етнографски музей — 7-21 ноември 2009 г.
3. 15 години Централна лаборатория по мехатроника и приборостроене — 23 ноември - 5 декември 2009 г.

1869 ЦЕНТРАЛНА БИБЛИОТЕКА НА БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

140 ГОДИНИ БИБЛИОТЕКА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Ръководството на Централната библиотека на БАН Ви кани на

Тържествено събрание по случай 140-годишнината от основаването на Библиотеката на БАН

10 ноември 2009г. (вторник) от 10ч. в Големия салон на БАН, ул. „15-ти ноември“ № 1